

ни) в годините след войната. Крайните срокове и правните формалности, свързани с молбите за реституция (*Wiedergutmachung*) и гражданство също са налагани с по-голяма строгост, така че има случаи на синти, чийто дядовци са били немски граждани, но те са принудени да носят документи за чужденци (*Fremdenpass*), с ограничение за работа и престой.²⁴ Това доведе до нарастване на негодуванието и страховете, че "нацистите се завръщат" или, в някои случаи, че никога не са изчезвали. Един драматичен пример е случаят с оцелял от Аушвиц, който докарал караваната и семейството си в място за лагеруване. Когато местният отговорник за къмпинга видял татуирания на ръката му номер от концентрационния лагер, му казал: "Това място не е за теб."²⁵ Друг, дори по-шокиращ случай, бил този с една жена, също оцеляла от Аушвиц, която била стерилизирана според нацисткия закон и когато пуснула молба за реституция в града, който винаги е бил нейн дом, по време на задължителния физически преглед, се оказала лице в лице с лекаря, който бил извършил операцията по стерилизация.²⁶ Новата готовност на синтите да говорят публично за нацисткото минало и за своя опит за него извира от нарастващите им страхове от повторението му, вероятно в променена форма.²⁷

3. Подкрепата на ключови нецигански групи беше важен фактор в целия труден процес - особено за хора, все така преобладаващо неграмотни и лишени от власт - на припомняне на миналото и организиране за бъдещето. Тези групи могат да се разделят на религиозни организации, *ad hoc* сформирани граждански групи, социални работници и светски левичарски групи, някои от които са израснали от студентското движение от края на 60-те години. В пресата и в различни университети имаше и необвързани, но отдадени на каузата лица, някои от които се събираха за по-ефикасни действия. Тези групи оказваха морална, финансова и техническа подкрепа. Те спонсорираха и подпомогнаха организирането на конгреси и издадоха публикации, в почти всички